

Modtager

Inuussutissarsiornermut, Aatsitassanut, Nukissiutinut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik,
Departementet for Erhverv, Råstoffer, Energi, Justitsområdet og Ligestilling.
Att. Anne Petersen

**Høringssvar vedrørende udkast til Selvstyrets bekendtgørelse om ansøgning om tilladelse til udnyttelse af genetiske ressourcer og betaling af omkostninger til myndighedsbehandling,
Afgivet af Faculty of Technical Sciences og Faculty of Natural Sciences,
Aarhus Universitet, og Arctic Research Cluster (ARC).**

Vi takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkastet til bekendtgørelse om ansøgning om tilladelse til udnyttelse af genetiske ressourcer og betaling af omkostninger til myndighedsbehandling.

DCE, ved Institut for Ecoscience og Institut for Miljøvidenskab, Aarhus Universitet, gennemfører omfattende, ikke-kommerciel forskning i Grønland i samarbejde med grønlandske myndigheder og institutioner og driver forskningsstation Zackenberg og Villum Research Station, Station Nord. Forskningen omfatter bl.a. indsamling og analyse af biologisk materiale til dokumentation af natur, biodiversitet og miljøforhold.

Bekendtgørelsen forudsætter ansøgning om udnyttelsestilladelse, men indeholder ingen nærmere kriterier for, hvornår forskningsaktiviteter udgør udnyttelse.

I universitetsforskning indgår genetiske analyser ofte som led i:

- artsbestemmelse,
- populationsstudier,
- økologiske samt klima- og forureningsrelaterede undersøgelser.

Derudover foretages undersøgelser af abiotiske prøver (fx sneprøver, atmosfæreprøver og sedimentprøver), som indeholder genetisk materiale. Sedimentprøverne kan undersøges for indholdet af fossiler og fossilt DNA for at forstå sammenhængen mellem ændringer i arter og populationer i forbindelse med klima- og miljøændringer, og alle tre typer af prøver undersøges for mikroplast og forurening mm. Disse aktiviteter er som udgangspunkt ikke-kommercielle og har vidensopbygning til gavn for Rigsfællesskabet som formål. Det skal endvidere bemærkes, at det er et krav for offentliggørelse af resulta-

terne i videnskabelige tidsskrifter, at genetiske rådata gøres offentligt tilgængelige i internationale søgbare databaser, således at data også kan bruges af andre forskere, ligesom forskningsresultaterne uafhængigt kan efterprøves og valideres af andre forskere. Forskningsresultaterne og de genetiske rådata kommer dermed hele det internationale videnskabelige samfund til gode.

Uden en klar afgrænsning skabes betydelig retlig usikkerhed om, hvornår der skal søges udnyttelsestilladelse. Det anbefales, at der fastsættes en klar definition af udnyttelse i forskningskontekst, herunder en særskilt ordning eller undtagelse for ikke-kommerciel forskning eller myndighedsbetjening.

Den samme vævsprøve kan anvendes til både genetiske og ikke-genetiske analyser. Det afgørende er analysens formål, ikke prøvetypen, men bekendtgørelsen indeholder ingen retningslinjer for, hvornår en prøve anses som genetisk ressource, eller hvornår en aktivitet bliver tilladelsespligtig. Dette skaber usikkerhed i planlægningen af forskningsprojekter. Det anbefales derfor, at der indsættes en funktionel definition af genetiske undersøgelser, og at der fastsættes klare regler for sekundær anvendelse og overgangsordninger for eksisterende prøver.

Det foreslåede gebyr på 8.000 kr. pr. ansøgning om udnyttelsestilladelse, reguleret årligt efter satsreguleringsprocenten, gælder efter udkastet uden skelnen mellem kommercielle og ikke-kommercielle aktører. Dette indebærer, at offentlige forskningsinstitutioner pålægges samme gebyrbyrde som kommercielle virksomheder, uanset at projekterne ofte er rent akademiske, ikke-kommercielle og endog kan være initieret som led i myndighedsbetjening for Selvstyret. Endvidere er en implementering allerede fra april 2026 problematisk for projekter, der allerede er finansierede og dermed ikke har denne udgift med i deres budgetter ligesom der ikke er taget højde for ansøgning om en sådan tilladelse i projektets tidsplan.

Efter Inatsisartutlovens formål om at fremme udnyttelse af genetiske ressourcer og sikre behørig adgang hertil, forekommer en udifferentieret gebyrmodel uhensigtsmæssig. Vi anbefaler, at der i bekendtgørelsen indføres særskilte, reducerede eller helt bortfaldne gebyrer for offentlige forskningsinstitutioner ved ikke-kommercielle forskningsprojekter samt for aktiviteter, der udføres som led i myndighedsbetjening for Selvstyret. Der kunne evt. for offentlige forskningsinstitutioner gives særskilte tilladelser på institutniveau – og evt. for en længere periode end 1 år for at mindske administrationsomkostninger.

Bekendtgørelsen fastsætter en ansøgningsfrist på 6 uger og et gebyr pr. ansøgning. Kravet om, at ansøgning om udnyttelsestilladelse skal indgives senest 6 uger før startdatoen, og at Naalakkersuisut kan afvise senere ansøgninger, kan være vanskeligt foreneligt med forskningspraksis, da forskningsprojekter ofte gennemføres under korte

planlægningshorisonter, består af mange delprojekter og indgår i internationale samarbejder.

Den nye ordning kan medføre betydelige forsinkelser i forskningsprojekter og i opgaver udført som myndighedsbetjening, fx ved sygdomsudbrud, truende nødsituationer eller andre tidskritiske forhold, hvor Inatsisartutloven netop åbner mulighed for særlige regler. Vi anbefaler, at bekendtgørelsen suppleres med en fleksibilitetsbestemmelse, der giver mulighed for hastebehandling, kortere frister eller efterfølgende ansøgning i klart afgrænsede situationer, herunder forskningsbaseret myndighedsbetjening og nødsituationer. Endvidere foreslås mulighed for rammetilladelser til forskningsprogrammer og reduceret gebyr eller gebyrfritagelse for ikke-kommerciel forskning.

Vi anbefaler, at bekendtgørelsen eller dens forarbejder tydeligt afgrænser, hvilke myndighedsrelaterede aktiviteter der ikke udløser gebyrpligt, og at der i relevant omfang henvises til, at sådanne omkostninger i stedet håndteres via de kontraktuelle og budgetmæssige rammer mellem Selvstyret og den udførende institution.

Afslutningsvis skal vi opfordre til, at bekendtgørelsen udmøntes på en måde, der både understøtter Inatsisartutlovens formål om bevaring af biologisk mangfoldighed, bæredygtig udnyttelse og rimelig udbyttedeling og samtidig sikrer, at offentlig, ikke-kommerciel forskning og myndighedsbetjening ikke unødigt hindres af gebyr- og fristregler.

Vi står gerne til rådighed for en nærmere dialog om, hvordan reguleringen mest hensigtsmæssigt kan tilpasses universitetsbaseret arktisk forskning og myndighedsbetjening for Naalakkersuisut.

Med venlig hilsen

Eskild Holm Nielsen

Dekan

Faculty of Technical Sciences

Aarhus Universitet

Birgit Schiøtt

Dekan

Faculty of Natural Sciences

Aarhus Universitet

